

Za: gp.mz@gov.si

Datum: 27. 2. 2019

ZADEVA: Dopolnitev seznama poklicnih bolezni

Za: g. Samo Fakin, minister za zdravje, Ministrstvo za zdravje (MZ)

Spoštovani!

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) formalno daje pobudo, da se dopolni veljavni seznam poklicnih bolezni z boleznimi, ki jih povzročajo naslednji dejavniki:

1. vse nevarne snovi, ki jih še ni na veljavnem seznamu dejavnikov, čeprav je zanje določena zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost,
2. izpušni plini dizelskih motorjev,
3. radon,
4. posttravmatska stresna motnja.

UTEMELJITEV:

Ministru za zdravje predlagamo, da se naj v veljavni predpis, ki določa seznam poklicnih bolezni, vnesejo bolezni, ki jih povzročajo predlagani novi dejavniki. V skladu z 68. členom [Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju](#) (ZPIZ-2, UL RS št. 96/2012, 39/2013, 102/2015, 23/2017, 40/2017, 65/2017) namreč minister, pristojen za zdravje, določi poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni. Ker minister za zdravje še ni izdal Pravilnika o poklicnih boleznih, čeprav je bil njegov predlog v javni razpravi od 3. do 20. 4. 2018, to pomeni, da je še vedno na podlagi 2. odstavka 424. člena ZPIZ-2 veljaven seznam poklicnih bolezni, ki je bil priloga sicer na podlagi 428. člena ZPIZ-2 razveljavljenega Pravilnika o seznamu poklicnih bolezni (UL RS 85/2003). Veljavni in predlagani novi seznam sta v priponkah. Predlagamo dopolnitev seznama z dejavniki, na katere smo bili s strani sindikatov opozorjeni v preteklem letu. Pomembno je, da so ti dejavniki vključeni v seznam poklicnih bolezni, saj naj bi na tej podlagi delodajalci, pri katerih se pojavljajo, ocenjevali tveganje za nastanek poklicnih bolezni in določali preventivne ukrepe.

1. **Vse nevarne snovi, ki jih še ni na veljavnem seznamu dejavnikov, čeprav je zanje določena zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost:** [Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu](#) (UL RS št. 100/2001, 39/2005, 53/2007, 102/2010, 43/2011 – ZVZD-1, 38/2015 in 78/2018) in [Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem](#) (UL RS št. 101/2005, 43/2011 – ZVZD-1 in 38/2015) določata zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost za karcinogene in mutagene ter za druge nevarne kemične snovi. Mejne vrednosti so določene, da bi se preprečil nastanek poklicnih obolenj, kar kaže na dokazano tveganje za njihov nastanek. Pričakujemo lahko, da se bo seznam kemikalij z določenimi mejnimi vrednostmi redno dopolnjeval, saj je [Evropska agencija za kemikalije \(ECHA\)](#) 21. januarja 2019 podpisala sporazum z Evropsko komisijo, s katerim se je zavezala, da bo letno pripravljala priporočila za do pet mejnih vrednosti. Slovenija bo dolžna evropske zavezujoče

mejne vrednosti sproti vnesti v ustrezeni slovenski predpis. Glej v zvezi s tem [novico Urada RS za kemikalije](#), organa v sestavi MZ!

2. **Izpušni plini dizelskih motorjev:** Za izpuhe dizelskih motorjev še ni določena mejna vrednost poklicne izpostavljenosti, zato naj bodo na seznamu posebej omenjeni. Mednarodne izkušnje kažejo, da so četrti najpogostejši povzročitelj poklicnega raka s smrtnim izidom in to predvsem zaradi visokega števila izpostavljenih delavcev. Evropski parlament je sicer 27. 3. 2018 predlagal, da se zanje določi evropska obvezujoča mejna vrednost $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ elementarnega ogljika kot komponente dizelskih izpuhov, vendar postopek sprejema ustrezne evropske direktive še ni zaključen.
3. **Radon:** Radon je naraven radioaktiven plin brez vonja in barve. Nastaja pri radioaktivnem razpadu radija v zemeljski skorji in prodira na površje. V zaprtih prostorih se akumulira in lahko doseže zelo visoke koncentracije. Nevarni so zlasti njegovi kratkoživi razpadni produkti, ki pa so vedno prisotni v zraku skupaj z radonom. Na svojem delovnem mestu so mu izpostavljeni delavci na tistih delovnih mestih, kjer se radon naravno nahaja. Doze izpostavljenosti na delovnem mestu delavca v turističnih jamah ali delavca, ki opravlja težka fizična dela v zaprtih prostorih, določa [Uredba o nacionalnem radonskem programu](#) (UL RS št. 18/2018 in 86/2018).
4. **Posttravmatska stresna motnja:** Posttravmatska stresna motnja je intenzivna anksiozna reakcija, ki je posledica izpostavljenosti enemu ali več hudim dogodkom oziroma travmam. Nastopi lahko, če je oseba doživela travmatični dogodek (huda nesreča, nasilje, ustrahovanje, vojna ...). Pojavlja se lahko v poklicih, kjer zaposleni rešujejo žrtve travmatskih dogodkov (npr. poklicni gasilci). Kadar simptomi akutne stresne motnje ne izginejo, ampak začnejo omejevati človekovo življenje in delovanje, govorimo o posttravmatski stresni motnji. Je že priznana poklicna bolezen na Nizozemskem in v Belgiji. Svetovna zdravstvena organizacija v seznamu diagnoz mentalnih motenj navaja tudi kategorijo F43 Reakcija na hud stres in prilagoditvene motnje ter v okviru te kategorije določa tudi diagnozo F43.1 Posttravmatska stresna motnja. Medicina dela podpira vključitev te diagnoze na seznam.

Prosimo za odgovor na naše pobude!

Lep pozdrav!

Lučka Böhm, izvršna sekretarka ZSSS za varnost in zdravje pri delu

ZSSS, Dalmatinova 4, SI-1000 LJUBLJANA, Slovenija

E: lucka.bohm@sindikat-zsss.si

T: +386 1 43 41 245

F: +386 1 23 17 298

M: +386 51 306 202

www.zsss.si

<https://zssszaupnikvzd.si/>

PODPIRAM NASLEDNJE KAMPANJE:

[Skupaj za višje plače protestni shod
5.12.2018](#)

[Varno ravnajmo z nevarnimi
kemičnimi snovmi za zdrava
delovna mesta](#)

[Razširjaj dobro prakso za
preprečevanje poklicnega
raka](#)

